

Asia: Asia VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta

1. Peruspankkipalvelut

Kommenttinne peruspankkipalveluita koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 2)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

2. Käteisen saatavuus ja käytettävyys

Kommenttinne käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 3)?

-

3. Asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntely: hyvä pankkitapa ja sopimusehtosääntely

Kommenttinne hyvää pankkitapaa ja sopimusehtosääntelyä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 4)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

4. Luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva sääntely

Kommenttinne luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 5)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

5. Talletuspankkien yhteenliittymät

Kommenttinne talletuspankkien yhteenliittymälainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 6)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

6. Luottolaitosten yhteisölait

Kommenttinne luottolaitosten yhteisölainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 7)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

7. Muut havainnot ja huomiot

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille muita kuin edellä mainittuihin teemoihin liittyviä havaintoja ja huomioita arviomuistioon liittyen.

SVK Liitto ry on yli 45 eri puolilla Suomea toimivan yhdistyksen kattojärjestö. Jäsenyhdistykset tarjoavat pääasiassa vapaaehtoisvoimin hyvin monimuotoisia toimintoja ja palveluja maamme selvästi suurimmalle ei-kotoperäiselle kielivähemmistölle, venäjänkielisille. Toiminta tavoittaa tavalla tai toisella merkittävän osan yli 100 000 ihmisen vähemmistöstä, joka on lähtöisin entisen Neuvostoliiton alueelta, pääosin toki Venäjältä, Virossa ja Ukrainasta. Lisäksi mukana on pienempi joukko äidinkieltään suomenkielisiä sekä muunkielisiä yksityishenkilöitä. Yhteistyötä tehdään laajasti suomalaisen yhteiskunnan kaikkien toimijatasojen kanssa. Jonkin verran palvelua on mahdollista tarjota myös ukrainan kielellä.

SVK Liitto ry toteaa, että arviomuistioon on koottu laajasti kyselytietoa pankkipalveluiden saatavuuden ongelmista. Tiedot eivät ole yllättäviä monikulttuurisen järjestökentän kokemusten valossa, mutta on jossain määrin huolestuttavaa, miten yleistä tyytymättömyys on ottaen huomioon kuinka keskeistä pankkipalvelujen saatavuus ja sujuvuus on yksityishenkilöiden lisäksi myös yhdistysten ja yritysten näkökulmasta.

Järjestömme omat havainnot ovat linjassa muistion luvussa 2 esille nostettujen ongelmakohtien kanssa. Pankkipalvelut koetaan usein venäjänkielisissä yhdistyksissä epävarmoiksi ja niiden saaminen ja ylläpitäminen paljon työtä vaativiksi silloinkin, kun tilipalvelut ovat olemassa. Jo kattojärjestön tietoon tulevia vaikeuksia kokee vuosittain noin neljännes jäsenyhdistyksistä. Lisäksi on syytä olettaa, että moni yhdistys kuitenkin taistelee vaikeuksien kanssa yksin, kääntymättä kattojärjestön puoleen.

Yksityishenkilöiden pankkipalvelujen osalta järjestömme mielestä maahanmuuttajien saamien palvelujen perusteeton rajoittaminen on kyettävä minimoimaan, jollei ilmiöstä syystä tai toisesta voida kokonaan päästä eroon. Kysehän ei ole vain rahaliikenteen hoitamisesta, vaan ihmisten sähköinen tunnistautuminen eri palveluissa nojaa pitkälti pankkitunnuksiin. Mikäli tämä vaarantuu tai vaikeutuu, kyse on merkittävästä yhdenvertaisuusongelmasta. Kuten muistiossakin viitataan, osa asiakaskyselyiden kritiikistä saattaa johtua siitä, että pankkitoimintaan liittyvistä asiakasta koskevien

tiedontarpeiden perusteista ei ole riittävästi ymmärrystä. Myös muiden kysymysten osalta uskomme, että pankkien eri kielillä tarjoama ymmärrettävä ja riittävä tieto palveluistaan ja niiden ehdoista ehkäisisi väärinkäsityksiä ja parantaisi palvelukokemusta "tiskin" molemmin puolin.

Toisaalta voidaan kysyä, voisivatko pankkien palvelupaketit olla niin selkeitä, että niiden keskeiset ehdot voitaisiin selvittää selkosuomella, jolloin vähintään tulkin tehtävä helpottuisi. Tämä hyödyttäisi kaikkia asiakassuhteita, ei vain vieraskielisten, ja yhdenvertaisuus myös suomen- ja muunkielisten välillä toteutuisi paremmin.

Muistion aihepiirin ulkopuolella oleva, mutta osaa omasta kohderyhmästämme akuutisti koskettava kysymys on Venäjältä lähtöisin olevien ja erityisesti Venäjältä eläkettä saavien Suomen asukkaiden hädänalainen tilanne. Sekä maksu- että rajaliikenteen ollessa pysähdyksissä, ikääntyneillä ei ole tosiasiallista keinoa nostaa eläkkeitään, jotka kuitenkin sosiaalietuuksia haettaessa katsotaan heille koituvaksi tuloksi. Tämä kysymys tulisi ratkaista jollain tavalla, jotta Venäjän federaation eläkejärjestelmän piirissä olevat ikääntyneet voisivat turvata toimeentulonsa Suomessa.

Yritysten ja yhdistysten kohdalla kannatamme peruspankkipalveluiden tarjoamisveloitteen laajentamista, derisking-ilmion minimointia ja hintojen kohtuullistamista etenkin siitä näkökulmasta, että pienimuotoisen yhdistystoiminnan vapaaehtoisresurssi sekä vähäiset varat eivät kohtuuttomasti kuluisi pankkipalveluiden hankkimiseen. Samat ongelmat toki koskevat myös monia maahanmuuttajataustaisia yrittäjiä. Tällaisten palveluiden tarjoaminen ei luonnollisestikaan ole pankeille erityisen houkuttelevaa liiketoimintaa, kuten muistiossakin huomautetaan. Mikäli halu, tai velvollisuus, tarjota palveluita löytyy, sopiva tuote pystytään kuitenkin varmasti luomaan.

Olisi luonnollista, että pienille yhdistyksille tai mikroyrittäjille olisi tarjolla palveluja halvemmalla kuin vaikkapa osakeyhtiöille. Kansalaisyhteiskunnan omaa varainhankintaa joudutaan tulevaisuudessa lisäämään, samoin tarvitaan kasvavaa yritystoimintaa. Nämä molemmat edellyttävät toimivia ja kohtuuhintaisia pankkipalveluja.

Kansantalouden kokonaisedun ja yksittäisten ihmisten toimintamahdollisuuksien yhdenvertaisuuden, kotoutumisen, toimeentulon ja hyvinvoinnin kannalta ongelmiin on syytä löytää pikainen ratkaisu. Kohtuuttoman tiukka turvallisuusnäkökohtien soveltaminen voi myös itse asiassa kääntyä alkuperäistä tarkoitustaan vastaan, mikäli ihmisryhmät kokevat heitä sorrettavan taustansa vuoksi.

Tapa, jolla ongelma ratkaistaan, ei sinällään ole tärkeä. Järjestömme saaman palautteen mukaan kuitenkin myös maamme kolmen suuren pankkitoimijan välillä on eroja palvelujen saatavuudessa yhden toimijan erottuessa, ei muita parempana vaan huonompana, joukosta. Tämä herättää kysymyksen, riittääkö pelkkä "hyvän pankkitavan" terävöittäminen siihen, että joku suuri toimija katsoisi perustelluksi erottua edukseen yhdenvertaisten palvelujen tarjoajana.

Liukkonen Olga
Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö ry